

Утвърдил: .....

Декан

Дата .....

СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ "СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ"

Факултет: **Философски**

Специалност: *(код и наименование)*

Ф	Ф								
---	---	--	--	--	--	--	--	--	--

Философия

УЧЕБНА ПРОГРАМА

Дисциплина:

--	--	--	--

Биоетика (СИД) *(код и наименование)*

Преподавател: **доц. д-р Валентина Георгиева Кънева**

Учебна заетост	Форма	Хорариум
Аудиторна заетост	Лекции	30
	Семинарни упражнения	30
	Практически упражнения (хоспетиране)	
Обща аудиторна заетост		60
Извънаудиторна заетост	Реферати/Конспекти	30
	Доклад/Презентация	15
	Научно есе	
	Курсов учебен проект	15
	Учебна екскурзия	
	Самостоятелна работа в библиотека или с ресурси	30
Обща извънаудиторна заетост		90
ОБЩА ЗАЕТОСТ		150
Кредити аудиторна заетост		2
Кредити извънаудиторна заетост		3
ОБЩО ЕКСТ		5

№	Формиране на оценката по дисциплината ¹	% от оценката
1.	Workshops (информационно търсене и колективно обсъждане на доклади и реферати)	20
2.	Участие в тематични дискусии в часовете	
3.	Демонстрационни занятия	
4.	Посещения на обекти	
5.	Портфолио	
6.	Конспекти	30
7.	Решаване на казуси	
8.	Текуща самостоятелна работа	50
9.		
10.		
11.		
12.	Изпит	

Анотация на учебната дисциплина:

Курсът предлага основни познания в проблемната област на биоетиката, представя обсега на съвременните дискусии, основни проблеми и аргументи в тези дискусии. Освен ориентация в биоетическата проблематика и по-широк поглед върху проблемите на обществената практика, той има за цел изграждането на способност за критическа преценка и аргументация в конкретна ситуация при обосноваване на конфликтни позиции.

Предварителни изисквания: няма.

Допълнителни изисквания:

В рамките на курса студентите изготвят

- 3 конспекта на статии/глави от книги от посочените в литература (2-3 страници)
- устен реферат по текст
- писмена работа по избрана тема с ясно формулирани етически и други проблеми, основни позиции от водените дискусии, и подкрепена с аргументи собствена позиция (4-5 страници)

Очаквани резултати:

Студентите

- познават основни теми и проблеми на биоетиката и се ориентират добре в изследователското поле на биоетиката и водените дискусии;
- разпознават нивата на етическа рефлексия върху действия и практики, различни етически теории, подходи и аргументи;
- разбират смисъла на основни понятия и могат да ги използват при анализа и търсенето на решение на конкретни практически проблеми.

¹ В зависимост от спецификата на учебната дисциплина и изискванията на преподавателя е възможно да се добавят необходимите форми, или да се премахнат ненужните.

Учебно съдържание

№	Тема:	Хорариум
1	Биоетиката като дисциплина – възникване, нива на изследванията, основни проблеми. Особенности на съвременните дебати в биоетиката.	2+2
2	Морал и етика. Нива на етическата рефлексия. Етическите теории и проблемите на практиката.	2+2
3	Медицинска етика и биоетика. Принципен подход и контекстуализъм. Казуистика.	2+2
4.	Биоетика и екологична етика. Антропоцентрични, патоцентрични, биоцентрични и холистични позиции.	2+2
5.	Етиката на “преклонение пред живота” на Алберт Швайцер. Природа, модерна наука и техника. Етиката на отговорността на Ханс Йонас.	2+2
6.	Защита на животните. Практическата етика на Питър Сингър. Споровете около разбирането за личност и човешко достойнство.	2+2
7.	Здраве, болест, увреждане. Медицинско определение, индивидуален опит, социално и културно измерение. Качество на живота.	2+2
8.	Медицински експерименти с човешки същества. Етически стандарти за научните изследвания. Правни регламенти.	2+2
9.	Репродуктивна свобода. Контрацепция. Аборт. Репродуктивно поведение и ценности.	2+2
10.	Новите репродуктивни технологии. Възможностите и рисковете на технологиите. Етически и социални измерения на проблемите. Правни регламенти.	2+2
11.	Проблеми, свързани с грижата в края на живота. Палиативни и хосписни грижи. Смърт и умирање. Критерии за настъпване на смъртта. Тежки увреждания, кома, PVS.	2+2
12.	Решения в края на живота. Отказ от терапия и поддържане на живота. Евтаназия и асистирано самоубийство. Границите на самоопределението.	2+2
13.	Проблеми, свързани с разпореждането с тялото в трансплантационната медицина. Донорство на органи и пазар на органи.	2+2
14.	Генетични тестове и генна терапия. Генетика и евгеника. Медицината отвъд терапията: “усилване” на човешки способности.	2+2

15.	Правна защита на човешкия живот. Конвенции и декларации. Проблеми около тълкуването на правото на живот и човешкото достойнство във връзка с развитието на биотехнологиите и медицината. Биоетика и политика.	2+2
-----	---	-----

Конспект за изпит

№	Въпрос
1.	

Библиография

Основна:

- Брек, Джон. *Свещеният дар на живота*. С., ИК „Омофор”, 2002.
- Джонсън, А. *Разждането на биоетиката*. С., ИК КХ - Критика и хуманизъм, 2011.
- Йонас, Х. *Към онтологическото основание на една етика на бъдещето*. С., ИК „Св. Иван Рилски”, 2006.
- Живкова, Хр. Етични проблеми на човешкото клониране. *Философски алтернативи*, 2003/3-4.
- Кънева, В. *Граници на биоетиката*. УИ „Св. Климент Охридски”, 2013.
- Кънева, В. Медицинска практика и етика: грижата за умирация и проблемът за евтаназията. *Социологически проблеми*, 1-2/2006.
- Кюблър-Рос, Е. *За смъртта и умирането*. С., Наука и изкуство, 1996.
- О’Нийл, О. „Репродуктивната автономия и новите технологии.” В: *Автономия и биоетика*, ч. 1, В. Кънева (съст.), С., ИК - КХ Критика и хуманизъм, 2011.
- Тодоров, Хр. Какво е допустимо да се прави с ембриони? Германският случай. *Социологически проблеми*. 1-2/2006.
- Фукуяма, Фр. *Нашето постчовешко бъдеще. Последниците от биотехнологичната революция*. С., 2002.
- Хабермас, Ю. *Бъдещето на човешката природа*. С., 2004.
- Христова, С. *От Франкенщайн до Доли. Морал и изкуствена прокреация*. С., 1999.
- Христова, С. *Етиката в света на биотехнологиите*. Фабер, Велико Търново, 2009.
- Швайцер, А. *Култура и етика*. С., 1990.

Допълнителна:

- Димитрова, И. Профилактика на генетичните болести в България: генетичното управление и технологиите на себе си. *Социологически проблеми*, 3-4/2011.
- Кънева, В. „Върху задължението за съхранение на собствения живот в етиката на Кант.” В: *Известия на Хуманитарния департамент на МГУ*, 2010.

- Кънева, В. „Към понятието за отговорността в етиката на Ханс Йонас.” В: *Траектории на етиката*. Н. Видева (съст.), С., УИ „Св. Климент Охридски”, 2007.
- Кънева, В. Решения в края на живота: проблеми на т. нар. ‘предходна’ автономия и грижата. *Социологически проблеми*, 3-4/2012.
- Къун, Д. *Будистка етика*. С., 2007.
- Любе, В. Преднаталната и имплантационна диагностика след генен тест като проблем на дискриминацията. *Социологически проблеми*, 1-2/2006.
- Паскалева, А. „Чие е това тяло все пак? Съгласието за донорство – етически основания и политически контекст.” В: Попова, С., Маринова, Е. (съст.) *Етиката в българското здравеопазване*. С., 2007, с. 481-488.
- Тулмин, С. *Завръщане към разума*. С., 2002. (гл.7 и 8)
- Фуко, М. „Раждане на биополитиката”. В: Фуко, М. *Генеалогия на модерността*. С. 1992.
- Kuhse, H., Singer, P. (Ed.) *Bioethics. An Anthology*. Blackwell, Oxford, 1999.

Дата: 16.05. 2013

Съставил:

гл. ас. д-р Валентина Кънева